Tuomas Tikka

29.11.2022

Eduskunnan talousvaliokunta
TaV@eduskunta.fi

Lausuntopyyntö: Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi tuontipolttoaineiden velvoitevarastoinnista annetun lain väliaikaisesta muuttamisesta sekä maakaasumarkkinalain ja huoltovarmuuden turvaamisesta annetun lain 6 §:n muuttamisesta. HE232/2022vp

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi tuontipolttoaineiden velvoitevarastoinnista annetun lain väliaikaisesta muuttamisesta sekä maakaasumarkkinalain ja huoltovarmuuden turvaamisesta annetun lain 6 §:n muuttamisesta

Kemianteollisuus ry kiittää mahdollisuudesta lausua näkemyksensä hallituksen esityksestä eduskunnalle laeiksi tuontipolttoaineiden velvoitevarastoinnista annetun lain väliaikaisesta muuttamisesta sekä maakaasumarkkinalain ja huoltovarmuuden turvaamisesta annetun lain 6 §:n muuttamisesta.

Energian ja raaka-aineiden huoltovarmuuden turvaaminen on erittäin tärkeää Kemianteollisuudelle ja varmuusvarastoinnilla on siinä tärkeä rooli. Nykyisen lainsäädännön lähtökohta on kuitenkin ongelmallinen. Asetuksen tavoite on varautua muuttuneeseen tilanteeseen, mutta samalla se ei nimenomaan huomioi muuttunutta tilannetta. Velvoitevarastointi perustuu historialliseen kaasun käyttöön, mutta nykyisen tiedon valossa kaasun kulutus Suomessa on jopa puolittunut, mikä tarkoittaa rajua ylimitoitusta varastointivelvoitteelle.

Vaikka velvoitevarastoinnin määrän voi laskea myös vaihtoehtoisella menetelmällä, joka perustuisi historialliseen kaasun varastointiin ja tällöin tämän hetken tietojemme mukaan ensi talven varastointivelvoite voitaisiin todeta täytetyksi, niin jatkossa velvoitetaso tulisi tälläkin menettelyllä nousemaan.

Kemianteollisuus on ollut Suomen suurin kaasun teollinen käyttäjä. Kaasun käyttö on kuitenkin vähentynyt kriisin seurauksena paljon, sillä yritykset ovat etsineet ja löytäneet vaihtoehtoja maakaasulle. On kohtuutonta velvoittaa tällaisissa tapauksia yrityksiä täyttämään velvoitevarastointi historiallisen käytön perusteella. Toimijoiden joustavuuden ansiosta kaasun riittävyyteen liittyvät riskit ovat Suomessa pienentynyt merkittävästi. Velvoitevarastointi käytännössä pakottaisi nämä toimijat sitomaan merkittävästi pääomia turhaan maakaasuun ja pahimmillaan ostamaan kalliilla ja myymään halvalla ison volyymin kaasua keskellä kriisiä.

Kaasun varastointi Incukalnsin varastoon on myös siitä näkökulmasta ongelmallinen, että emme voi olla edes varmoja, onko varasto käytettävissä kaikilla hetkillä ja etenkin suurimmilla kaasunkulutushetkillä maakaasuinfran pullonkaulojen takia. Huippukulutusaikaan Incukalnsista pystytään saamaan arviolta noin 45-55 GWh/d kaasua.

Kemianteollisuus ry:n parannusehdotuksia:

Kemianteollisuuden mielestä olisi tärkeää tutkia onko asetuksen soveltamiseen löydettävissä tulkinnanvaraa. Olisiko mahdollista, että valtio tarkastelisi varastojen täydennystarvetta mahdollisimman reaaliaikaisen tilannekuvan perusteella? Olisi ensiarvoisen tärkeää myös tutkia keinoja, joilla tulla vastaan yrityksiä, joita velvoite kohtelee kohtuuttomasti esimerkiksi kaasun käytön muutoksien takia.

Suomen tulisi hakea varastointivelvoitteeseen muutosta EU-tasolla. Komissio tulee varmasti vielä muokkaamaan energiakriisin takia lainsäädäntöä, joten tilaisuuksia tähän varmasti tulee jatkossa. EU-tason lainsäädäntöön voitaisiin yksinkertaisimmillaan lisätä kohta, joka vapauttaisi tiukasta varastointivelvoitteesta, mikäli jäsenvaltiolla ei ole omia varastoja. Vähintään laskentaan pitäisi saada reaaliaikaisempi laskentatapa vaihtoehdoksi.

Tuomas Tikka

Kemianteollisuus ry